

Plukovník děl. Josef Větrovec:

Poznámky k článku: „Přípravy k odrazení tankového útoku dělostřelectvem“.

(DR. 1938, str. 198 a 199.)

Podle nynějších zásad sousedních armád, zvláště německé, bude snahou útočníka zničit nebo alespoň umlčet co nejdříve, co možná ještě před útokem, nepřátelské dělostřelectvo vlastním dělostřelectvem, letectvem a útočnou vzbou. Proti všem těmto prostředkům musí se naše dělostřelectvo umět bránit.

V Revue d'Artillerie zdůrazňuje se stále význam dělostřelectva, které nazývají „mužem královny zbraní“ — pěchoty, neboť je-li pěchota „královnou“, je dělostřelectvo „králem“ moderního bojiště. A do tohoto starého osvědčeného souručenství vstupuje v dnešní době rázně nový mocný společník — útočná vozba. Je třeba dobře rozumět vzájemnému poměru těchto tří zbraní. Je jisto, že pěchota tu má vedoucí úlohu, v které jí pomáhá ÚV. jako motorisovaná doprovodná zbraň, chráněná pancířem, a obě složky podporuje a chrání mohutností své palby dělostřelectvo, které tu jaksi „tvrdí muziku“. Za to pěchota chrání a kryje přímo svým tělem dělostřelectvo na pochodu i v palebných postaveních.

Dnes se zvláště uplatňuje — více než kdy jindy — iniciativa a včasný zásah dělostřelectva. Dělostřelectvo musí proto dobře rozumět boji pěchoty, ale také pěchota dělostřelectvu a oba útočné vzbě. To je to nejlepší spojení a spolupráce.

Dnes je třeba posuzovat nepřitele podle toho, kolik a jaké má tanky a letectvo a jak jich používá. Byla by tedy velká chyba, kdyby nebyly řešeny úkoly dělostřelectva vždy také vzhledem na ÚV. vlastní i nepřátelskou. Nemůžeme říci, že bychom se této chyby u nás dopouštěli. Velitel dělostřelectva již v svém návrhu na použití dělostřelectva předkládá veliteli pěchoty způsob, jak hodlá chránit vlastní ÚV. a jak užije dělostřelectva proti nepřátelským tankům. Také rozvrhy paleb jsou vždycky řešeny se zřetelem na tuto mocnou zbraň.

Autor v svém návrhu 1 vytýká, že jsou dosud vyjadřovány úkoly dělostřelectva jen se zřetelem na boj pěchoty a že boj s ÚV. provádí dělostřelectvo v týchž hlavních a vedlejších pásmech činnosti. Vzhledem k výše uvedené závislosti těchto tří zbraní je nutné, aby úkoly dělostřelectva byly vyjadřovány především na boj pěchoty. ÚV. je jenom pomocníkem pěchoty a musí se sama rovněž řídit úkolem a požadavky pěchoty. Obě zbraně musí působiti většinou svých prostředků v tom pásmu, v kterém vede pěchota hlavní nápor. Tím je dáno i hlavní pásmo činnosti dělostřelectva a způsob použití tanků.

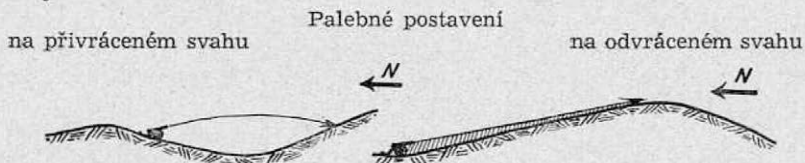
Nepovažují tedy za účelné přidělovat dělostřelectvu zvláštní pásma činnosti pro boj s ÚV. Stejně, objeví-li se ÚV., soustředí na ni veškeré dělostřelectvo svou palbu jako na nejnebezpečnější cíl, což už se dělalo na konci světové války a nebylo k tomu třeba určitých pásem.

Ani pro dělostřelecké jednotky, které mají podporovat pěchotu v netankovém terénu, není třeba přidělovat zvláštní pásma činnosti v tankovém terénu, protože při nájezdu nepřátelských tanků budou tam tyto jednotky stejně střílet. Nesmíme učit naše dělostřelce působit jen v přesně vymezených ztrnulých hranicích, musíme jim dát určitou volnost jednání a věřit a spoléhat na jejich schopnosti a nutnou iniciativu. V tom je také cvičíme.

Zpravidla bývá v tankovém terénu (to je terén méně členitý, bez větších překážek, přehledný, v jednom terénním celku, kde spolupráce pěchoty, dělostřelectva a ÚV. je dobře možná) více dělostřelectva než v terénu pěchotním (to je terén rozčleněný, porostlý, s většími překážkami, lesy, rybníky, močály, terén nepřehledný a pro spolupráci zbraní nevýhodný, třebaže takový terén se považuje dnes pro útok za výhodný, zvláště je-li nedostatek dělostřelectva. Soudím, že by nebylo výhodné umisťovat palebná postavení baterií mimo jejich pásmo hlavní působnosti pro podporu pěchoty jen vzhledem na předpokládaný nájezd tanků (odstavec 2). Dlouhá telefonní vedení — velmi nevýhodná i s hlediska použití vlastních tanků — a nevýhody jednostranného pozorování zmenší podstatně rychlost i přesnost střelby, kteréžto vlastnosti jsou v boji proti tankům rozhodující. Umišťování dělostřelectva mimo pásmo postupu pěchoty v terénu tankovém je také v rozporu s požadavkem volit palebná postavení za přírodními překážkami, tedy vlastně v terénu pěchotním, aby bylo dělostřelectvo co nejvíce chráněno proti nepřátelské ÚV.

Určovat dělostřelectvu čáru, od níž musí být s to vésti boj s ÚV. přímou střelbou, považují za mnohdy neproveditelné. Dělostřelectvo by tím také mohlo být omezováno v plnění svého hlavního úkolu. Je však třeba žádat, aby palebná postavení byla podle možnosti volena tak, aby byla možná přímá střelba v nejbližším okruhu do vzdálenosti 1000 m. Vzdálenost 300 m (odstavec 4 a 8) je už nebezpečně malá.

Palebné postavení na přivráceném svahu k nepříteli (odstavec 4) má značné nevýhody. Bude těžko zabránit pozorování nepřítele a pravděpodobnost zásahu tanku bude nepoměrně menší, protože metný prostor bude nepatrný.

S tohoto hlediska považují palebné postavení na odvráceném svahu za výhodnější. Ztížíme tak i spolupráci nepřátelského dělostřelectva s ÚV. Tanky, které při nájezdu vyjedou na hřeben, musí se nejdříve orientovat, což při jejich špatné schopnosti vidění je věc dosti nesnadná. Často budou musít zmenšit rychlost a jejich zasažení v tomto okamžiku bude pravděpodobnější. Je však třeba mít na přivráceném svahu k nepříteli dobré pozorovatele a s nimi spolehlivé okamžité spojení (optické, akustické). Terén ovšem nedovolí vždycky vyhledat takováto postavení s dostatečně dlouhým výstřelem. Proto nelze tuto otázku řešit šablonovitě. Velitel baterie prostě uváží všechny místní výhody a nevýhody a podle nich se rozhodne.

Důležitou složkou obrany palebných postavení je obrana pasivní, nejučinnější však je obrana aktivní. Dělostřelectvo v palebném postavení tvoří poslední hradbu proti pronikání nepřátelské ÚV. Dělostřelectvo má menší pochodovou rychlost než ÚV., proto nemůže ustoupit a uniknout, ani kdyby to taktická celková situace dovoľovala. Proto se musí bránit na místě, dokud nezničí tanky nebo dokud samo nepodlehne. Je to boj o bytí a nebytí, boj na život a na smrt. Proto musí dělostřelectvo vynaložit všechny síly a schopnosti, aby rozhodlo bitvu v svůj prospěch. Proto také se musí na tento boj řádně připravit.

Příprava bude různá podle toho, běží-li o pohybný boj ve volném terénu, kdy nebudeme mít dostatek času, nebo o obranu mimo dosah nepřítele, kdy je času více i k volbě palebných postavení i na přípravu obrany.

Pro obranu palebných postavení vydá obvykle velitel oddílu povšechné pokyny, zvláště pro KOPL. a OPÚV., má-li k tomu čas. Podrobnější rozkazy vydá velitel baterie. Podrobný plán obrany palebného postavení proti všem zbraním a proti každému překvapení musí vypracovat 1. důstojník. Musíme vycvičit 1. důstojníky tak, abychom na ně mohli spolehnout a ne jim nedůvěřovat již napřed (odstavec 7). Starších důstojníků u baterie nebude. 1. důstojník musí umět samostatně řídit obranu palebného postavení, protože mu v tom nikdo nemůže pomoci. Bude odkázán sám na sebe.

Protože nebudou vždycky tak ideální podmínky pro volbu palebného postavení, aby bylo chráněno přírodními překážkami, a aby mělo dlouhý výstřel na všechny strany, bude třeba každé palebné postavení podle času a situace upravit, aby jeho obrana byla co nejspolehlivější. Kde není přírodních překážek, tam musíme postavit v cestu ÚV. překážky umělé, a to hlavně ve směrech nejkratšího výstřelu a vždy v dohledu a dostřelu baterie, někde aspoň ručními zbraněmi.

Takovými překážkami mohou být:

- a) protitankové zákopy a zátarasy,
- b) zadýmování předpolí a boku,
- c) minové pole.

K a) Vybudování protitankových zákopů a zátarasů vyžaduje mnoho času a mnoho personálu. Obojího bude vždy nedostatek, vyjímaje snad obranu připravovanou daleko od nepřítele. V pohybném boji nebude možno počítat s vybudováním protitankových zákopů a odolnějších zátarasů. Proto se budeme snažit v pohybném boji volit palebné postavení, kde jen to bude možné, za přírodními překážkami, ale vždy tak, abychom z těchto postavení mohli plnit daný úkol.

K b) Jsem toho názoru, že zadýmování předpolí baterie bude možno provést vždycky, i v pohybném boji, pokud ovšem budou vyhovovat povětrnostní podmínky. Dýmovou clonu položíme nejméně 500 m před palebné postavení v šířce aspoň 200 m. Je-li palebné postavení kryto hřebenem, nepoložíme dýmovou clonu nikdy na hřeben, nýbrž mezi hřeben a palebné postavení tak, aby se tanky, když vyjedou na hřeben, nemohly orientovat a vjely hned do dýmové clony. Dýmová clona na hřebenu by se také dlouho neudržela a bylo by ji hned vidět. Počítám, že by k vytvoření dýmové clony 200 m široké za příznivých povětrnostních podmínek stačily 4 (nejvýše 6) přenosné dýmovnice, které by se umístily podle směru větru tak, aby dýmová clona byla co možná rovnoběžná s průčelím baterie. Je-li směr větru k nepříteli (ve směru výstřelné), bylo by výhodné položit dýmovou clonu do boku palebného postavení, očekávali se tam nájezd tanků. Pro muže obsluhující dýmovnice by bylo dobře vykopat úzký malý kryt, aby nebyl ohrožen nepřátelskou ÚV., ani vlastní střelbou. Znamení k vypouštění dýmové clony by dali zvláštní pozorovatelé umístění na výhodných místech. Zadýmování by bylo provedeno během asi tří minut. Proto je možno začít vypouštět, když tanky jsou ještě dosti daleko. Bude-li dýmová clona vhodně umístěna za hřebenem, budou ji tanky vidět teprve s hřebenu a budou překvapeny.

Protože každá překážka má být postřelována, bylo by výhodné, kdyby se obsluha dýmovnic mohla po otevření dýmovnic vrátit k baterii nebo odejít do bezpečného blízkého krytu.

Les nebo osada, která leží blízko za vypouštěcím postavením, způsobuje větrné víry a strhuje dým zpět. Proto volíme vypouštěcí postavení aspoň 200 m od těchto překážek.

K c) Vzhledem k vážnému ohrožení dělostřelectva v palebném postavení bylo by snad možno vycvičit u každé baterie část mužstva v kladení min. Bylo by to takové zákopnické družstvo, které by kladlo minové pole, řídilo kopání zákopů a dělání zátarasů a p. Nová zbraň vyžaduje vždy, i u dělostřelectva nových obranných prostředků a nového personálu. Toto vycvičené mužstvo by položilo minové pole na místě, které by označil velitel oddílu (baterie) nebo i 1. důstojník. Podle okolností by stačila šířka minového pole 100 m.

Aby bylo minové pole účinné, je třeba podle anglických názorů položit čtyři řady min s rozstupem 1.35 m a vzdáleností řad 3.50 m. Miny se kladou šachovitě. Stačí však i dvě řady min s rozstupem min i vzdáleností řad 2.70 m (3 m). Na minové pole široké 100 m při dvou řadách by bylo třeba 66 min, při třech řadách 100 min, tedy počet min rovná se šířce minového pole v metrech. Položení takového minového pole by,

myslím, netrvalo déle než 1--2 hodiny. Je třeba, aby nepřítel o minovém poli nevěděl. Dobře je značkovat klamná minová pole.

Na dopravu min by musil býti baterii přidělen zvláštní dopravní prostředek, který by se zařadil do bojového trénu.

Je na bile dni, že nikdy nestačí jen jeden druh překážek a jeden způsob obrany. Často použijeme všech uvedených druhů překážek tak, že v části předpolí nebo v boku využijeme přírodních překážek, podle potřeby zlepšených, v části použijeme umělých zátarasů, jinde připravíme zadýmování, jinde minová pole a část si ponecháme pro přímou střelbu z děl (tu nejvýhodnější).

Při přímé střelbě z děl si musíme uvědomit, že před námi je kdesi vlastní pěchota nebo jiné vlastní zbraně, které mohou být touto vlastní střelbou velmi ohroženy. Nesmíme se však rozmýšlet tuto střelbu proto uskutečnit, neboť zde běží nejen o bytí a nebytí dělostřelectva, ale i o konečný výsledek boje. A to je rozhodující.

Poručík děl. František Kaválek:

Zásady pro spolupráci dělostřelectva s pěchotou a útočnou vzbou v říšskoněmecké armádě.

(Německý předpis H. Dv. 200/2 f.)

1. Spolupráce s pěchotou.

Spolupráce dělostřelectva s podporovanou pěchotou má pro úspěch boje rozhodující význam. Činnost obou zbraní se nedá během boje časově ani prostorově dělit.

Dobrá spolupráce je tím více zaručena, čím blíže se velitelé obou těchto zbraní poznají a čím pevnější a přátelštější poměr mezi nimi vznikne. Jest usnadněna:

a) když se oba velitelé snaží najít svá bojová stanoviště tak, aby byla možná osobní domluva,

b) když palebná postavení a pozorovatelný dělostřelectva leží za oním svazkem pěchoty, s kterou má společně pracovat,

c) když spojení není dlouhé.

Podle předpisu T. F. č. 1.332 (Polní řád) jsou pěší pluky co do přímé spolupráce o d k á z á n y na l e h k é dělostřelecké oddíly. Další přidělování dolů, na př. jednotlivých baterií praporům 1. sledu, ztěžuje soustředění palby oddílu na rozhodující místa v rozhodujícím okamžiku. Provádí se jen výjimečně při velmi široké frontě a slabém dělostřelectvu.

Tam, kde vyšší velitel hledá nebo očekává rozhodnutí, může, zvláště při silném dělostřelectvu, přistoupit k přidělení dalšího, na př. hrubého dělostřelectva, pěším plukům. Podřízenost tohoto dělostřelectva musí být zajištěna tak, aby požadavky pěchoty byly řízeny jen na j e d n o dělostřelecké velitelství, které je pak odpovědno za další přidělení cílů.

K užší spolupráci s pěchotou používají tyto lehké a hrubé oddíly svých s t y č n ý c h h l í d e k. Pojítka jsou jim přidělena ze spojovací čety oddílu. Styčná hlídka je zasazena tam, kde je podpora nejdůležitější a kde bojové situace vyžadují rychlého využití žádosti o podporu dělostřelectva.